

DE PRIORITEIT JEUGDINFORMATIE

Inhoud:

1. Inleiding en onderzoekvraag
2. Wat is de prioriteit jeugdinformatie?
3. Methode
4. Resultaten
 - a. Wat gaan Vlaamse gemeenten doen?
 1. Producten vs processen
 2. Jongerenparticipatie
 - b. Verband met demografische/socio-economische factoren.
5. Besluit
6. Inspiratie voor een lokaal jeugdinformatiebeleid
 - i. vorming
 - ii. verzamelen
 - iii. netwerkvorming/samenwerking
 - iv. producten
 - v. participatie

1. Inleiding

Deze tekst werd geschreven op basis van de screening die de Afdeling Jeugd in 2008 uitvoerde op de jeugdbeleidsplannen van de Vlaamse gemeenten. Alle Vlaamse gemeenten werden aan een analyse onderworpen. De gemeenten zelf werden niet bevraagd dus de dataset is gebaseerd op de interpretatie van degenen die deze screening uitvoerden. Er werd vooral gekeken naar waar de gemeenten deze prioriteit voor hebben aangewend.

Het Vlaams Informatiepunt Jeugd besliste om met de data die uit deze screening resulteerden verder te gaan en te kijken naar hoe de gemeenten met de prioriteit jeugdinformatie omspringen en hoe wijd deze prioriteit reikt.

Het Vlaams Informatiepunt Jeugd ging volgende vragen na:

1. Wat gaan de Vlaamse gemeenten doen?
2. Zijn er verbanden tussen de gekozen acties en demografische of socio-economische factoren (bevolkingsaantal, leeftijd, maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren,...)

Het doel van deze screening dat wij heel de tijd in ons achterhoofd hielden was het in kaart brengen van evoluties en tendensen:

- Hoe kunnen we gemeenten beter ondersteunen?
- Waar worstelen gemeenten mee?
- Waar is behoefte aan?
 - Hoe zijn gemeenten met de prioriteit omgegaan en waar moeten wij bijsturen en hoe kunnen wij bijsturen?

Dit rapport heeft niet de intentie om met veralgemeenbare resultaten op de proppen te komen. Het is de bedoeling meer inzicht te verwerven in de doelstellingen van de gemeenten met betrekking tot de prioriteit jeugdinformatie. Verder is het belangrijk om te vermelden dat wat er in de beleidsplannen van de Vlaamse gemeenten ingeschreven staat op dit moment nog niet allemaal verwezenlijkt is. De acties die de gemeenten van plan zijn om te ondernemen met de prioriteit jeugdinformatie lopen over een beleidsperiode van 2008 tot 2010. Veel initiatieven zijn dus nu nog aan de gang, of moeten nog van start gaan. De beleidsplannen van 2008 tot 2010 geven een beeld van

wat de Vlaamse gemeenten gaan doen, en pas na 2010 kan worden geëvalueerd wat er nu effectief is gebeurd.

2. Wat is de prioriteit jeugdinformatie?

Wie inspeelt op de prioriteit jeugdinformatie kan aanspraak maken op een verhoogd trekkingsrecht dat wordt verdeeld op basis van het aantal inwoners van 0 tot 26 jaar in een gemeente. Om hieraan te voldoen moet een gemeente in het hoofdstuk jeugdbeleid van het jeugdbeleidsplan duidelijk aandacht besteden aan het thema jeugdinformatie. Op welke manier dit thema wordt ingevuld is een vrije keuze van de gemeenten zelf. Het is de bedoeling dat een gemeente zijn jeugdinformatiebeleid verder uitbouwt.

Om concreet te voldoen aan de prioriteit jeugdinformatie moeten de gemeenten verzekeren dat zij jongerenparticipatie bij de keuze, voorbereiding, productie, verspreiding en evaluatie (of bij één van deze stappen) van aanbod garanderen.

http://www.cjism.vlaanderen.be/jeugdbeleid/beleid/vlaams_jeugdbeleidsplan/werkwijze/inhoud_plan/prioriteiten/jeugdinformatie/index.html

3. Methode

Dit onderzoek is kwantitatief. Voor de analyse van de data werd gebruik gemaakt van het statistische verwerkingsprogramma SPSS. De data van Afdeling Jeugd (een Excel bestand) werden bewerkt zodat zij in SPSS konden worden ingevoerd. De tekstuele antwoorden werden omgezet in cijfers zodat er berekeningen konden worden gemaakt. Verder werd de dataset aangevuld met socio-demografische gegevens die op de website van de Afdeling Jeugd terug te vinden zijn.

<http://www.cjism.vlaanderen.be/jeugdbeleid>.

Zo werden bevolkingsaantal, geslacht, verhoogde trekkingsrechten, het aantal jongeren, het aantal allochtonen, het aantal jongeren in bijzondere jeugdbijstand, het langdurig jonge onvrijwillig werklozen, het aantal kinderen of jongeren uit een kansarm gezin, het aantal leerlingen in buitengewoon onderwijs, het aantal leerlingen in deeltijds en voltijds beroepsonderwijs en het bestaansminimum voor jongeren jonger dan 25 aan de screening in SPSS toegevoegd. Door de dataset met deze gegevens aan te vullen beschikten we over een aantal goede onafhankelijke variabelen die met de afhankelijke variabelen kunnen worden vergeleken. Zo kan onder andere worden nagegaan of er een verband bestaat tussen bevolkingsaantal en informatieproducten of tussen bevolkingsaantal en jongerenparticipatie enzovoort...

4. Resultaten

De verschillende onderzoeksvragen werden afzonderlijk behandeld en zullen daarom nu ook afzonderlijk worden beantwoord.

a. WAT GAAN VLAAMSE GEMEENTEN DOEN?

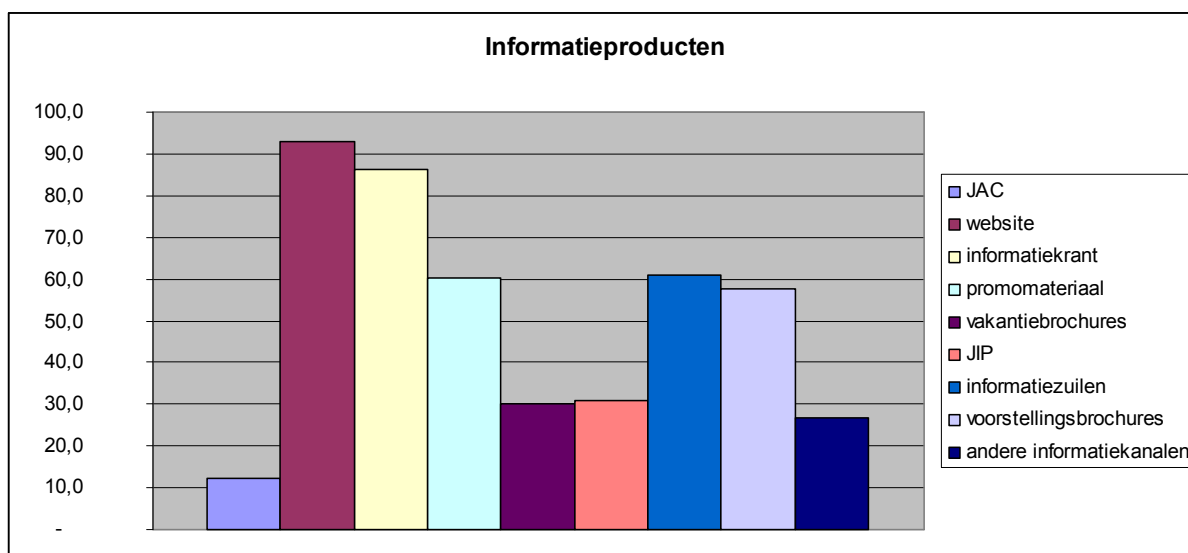
1. Producten vs processen

De meeste gemeenten zijn van plan te investeren in materiële, tastbare informatieproducten voor kinderen en jongeren. Zo zegt 92.9% van de gemeenten over een website voor kinderen en jongeren te beschikken. Verder geeft 86.4% van de gemeenten een informatiekraant voor kinderen, tieners en jongeren uit. Maar liefst 61% van de gemeenten heeft informatiezuilen geplaatst en 57.5% van de gemeenten geeft voorstellingsbrochures uit. Vervolgens beschikt 60.4% van de gemeenten over een bepaalde vorm van promotiemateriaal en geeft 30.2% van de gemeenten vakantiebrochures uit. Andere informatiekanalen zoals een ideeënbus of sms-diensten vallen bij 26.6% van de gemeenten in de smaak.

Opvallend is dat 30.8% van de gemeenten zegt te investeren in een jongereninformatiepunt (JIP). In 2009 zijn er echter 53 erkende JIPS, wat niet

overeenkomt met deze 30%. Hier kunnen we ons afvragen of er gemeenten de intentie hadden een JIP op te richten maar hier niet toe gekomen zijn, of dat er misschien onduidelijkheid heerst omtrent het JIP concept waardoor gemeenten niet goed weten wanneer ze van een jongereninformatiepunt kunnen spreken en wanneer niet. Jongerenadviescentra (JACs) komen nog minder voor. 12.3% van de gemeenten geeft aan hierover te beschikken of te zullen beschikken in de toekomst. Dit kan verklaard worden door het feit dat het budget van de prioriteit jeugdinformatie niet in aanmerking komt om een JAC op te richten. JACS zijn onderdeel van een CAW (centrum algemeen welzijnswerk) en worden via welzijn ondersteund.

In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de meeste gemeenten er voor kiezen om vooral te investeren in producten (brochures, websites, informatiekranen,...). Voor processen is er weinig aandacht. Zo is er weinig ruimte binnen de jeugdbeleidsplannen voor vorminginitiatieven, jongereninformatiepunten of jongerenadviescentra. Verder is het soort producten waarin geïnvesteerd wordt vrij homogeen (slechts 26.6% van de gemeenten maakt gebruik van andere informatiekanalen).

Grafiek 1: Overzicht van informatieproducten waarin Vlaamse gemeenten investeren.

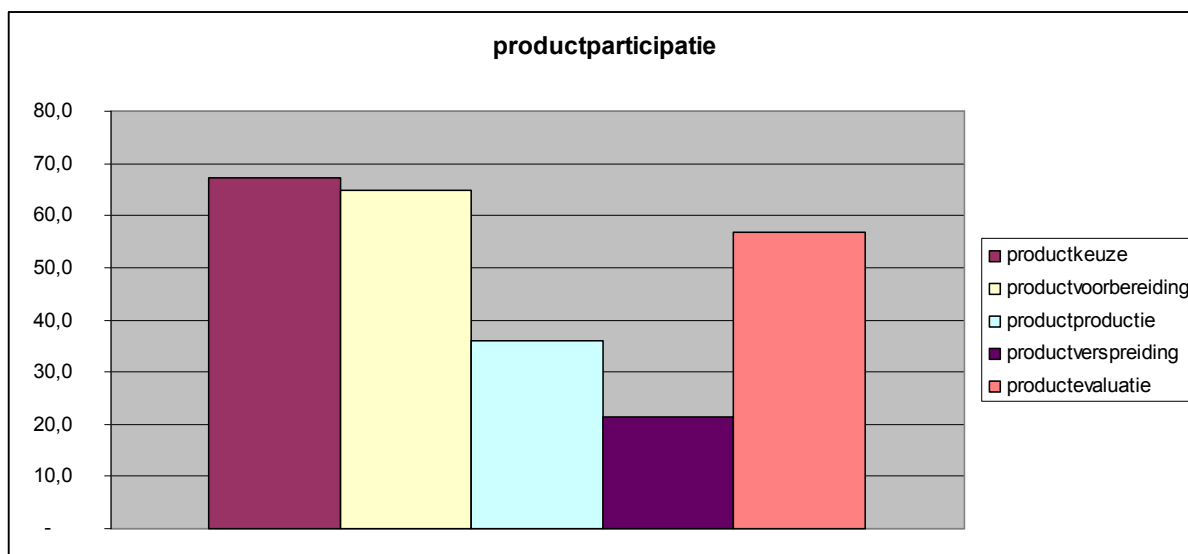
2. Jongerenparticipatie

Zoals ook hierboven in de voorwaarden om trekkingsrecht uitgekeerd te krijgen te lezen staat, moeten gemeenten verzekeren dat zij jonge mensen betrekken bij de uitvoering van het jongereninformatiebeleid.

Participatie bij de keuze, voorbereiding, productie, verspreiding en evaluatie (of bij één van deze stappen) van hun producten is hiervan een logisch gevolg. Daarom is het interessant een blik te werpen op de participatiegraad van jongeren binnen het gemeentelijk jeugdbeleid.

De participatie bij productontwikkeling (onderverdeeld in keuze, voorbereiding, productie, verspreiding en evaluatie) op gemeentelijk niveau is vrij groot. Zo zegt 67.2% van de gemeenten jongerenparticipatie toe te laten bij de productkeuze van hun informatieproduct. Ook bij de productvoorbereiding is de jongerenparticipatiegraad erg hoog (64.9%). In de volgende fasen van de productontwikkeling is de participatiegraad iets lager. Zo participeren jongeren slechts in 36% van de gemeenten bij de productproductie. Voor de productverspreiding is dit zelfs nog minder. In deze fase van de productontwikkeling laat slechts 21.4% van de gemeenten jongerenparticipatie toe.

Tenslotte geeft 56.8% van de gemeenten aan dat kinderen en jongeren worden betrokken bij de productevaluatie.

Grafiek 2: Jongerenparticipatie bij de verschillende fasen van de productontwikkeling

We besluiten dat gemeenten van plan zijn om op één of andere manier productparticipatie toe te laten bij het ontwikkelen van informatieproducten. Verder onderzoek, of een evaluatie na de beleidsperiode, zijn nodig om te kijken op welke manier de Vlaamse gemeenten dit verwezenlijkt hebben (bv. door survey's, brainstormsessies...).

b. Verband met demografische/socio-economische factoren

Voor deze analyse werden kruistabellen opgemaakt in het statistische verwerkingsprogramma SPSS. Kruistabellen geven mogelijke verbanden tussen variabelen weer. Zo kan bijvoorbeeld worden nagegaan of de grootte van de gemeenten invloed heeft op het al dan niet hebben van een product. Vervolgens werd nagegaan welke verschillen significant zijn wat zoveel betekent als nagaan of de kans dat een bepaald verband voorkomt, groter is dan gewoon toeval. De verbanden tussen de demografische variabelen en informatieproducten en de demografische variabelen en jongerenparticipatie werden geanalyseerd.

Over het algemeen werden er weinig significante verbanden gevonden. Veel van de productontwikkeling en productparticipatie is eerder toeval dan dat er een verklaring voor gevonden kan worden. Toch kwamen er enkele opvallende vaststellingen aan het licht. De meeste significante verbanden werden gevonden met de aanwezigheid van een JAC.

Zo is er een significant verband tussen het *aantal allochtonen en de aanwezigheid van een JAC*. Gemeenten met procentueel meer allochtonen hebben veel vaker een JAC. Van de gemeenten met gemiddeld 67 allochtonen of meer heeft 40.8% een JAC. Ter vergelijking: van de gemeenten met gemiddeld 12 allochtonen heeft maar 1.3% een JAC. Deze bevindingen tonen overeenkomsten met de resultaten uit de doorlichting van de jongereninformatiepunten* die het Vlaams Informatiepunt Jeugd in 2008 liet uitvoeren.

*Vlaams Informatiepunt Jeugd. 2008. *Doorlichting JIPS, jongereninformatiepunten*. Brussel: ARCH International N.V. ism CESOR. http://www.vipjeugd.be/wp-content/uploads/2009/02/vip_verslag_doorlichting-jips_v08.pdf

Hier werd een vergelijking gemaakt tussen jeugddiensten en JAC's wat betreft het bereiken van verschillende doelgroepen. Uit deze analyse kwam naar voor dat JAC's stellen dat zij voor 100% maatschappelijk kwetsbare jongeren bereiken.

Verder zeggen zij voor 82.4% allochtonen jongeren en voor 64.7% jongeren met een handicap te bereiken. Wanneer de cijfers van jeugddiensten naast deze data worden gelegd, zijn er toch wel enkele verschillen op te merken. Zo geven jeugddiensten aan 56.1% maatschappelijk kwetsbare jongeren te bereiken. Verder bereiken zij 31.6% allochtone jongeren en 35.1% jongeren met een handicap. Toch geven zowel jeugddiensten als JAC's in dit onderzoek aan dat zij nog meer de doelgroepen willen bereiken.

Een ander significant verband werd vastgesteld tussen het *aantal kinderen, tieners en jongeren in een gemeente en de participatie bij de productkeuze*. Binnen de groep van gemeenten met 6023 jongeren of meer laat 81,8% jongerenparticipatie bij de productkeuze toe. Ter vergelijking: slechts 58.4% van de gemeenten met gemiddeld 2594 jongeren laat participatie bij de productkeuze toe. Verder werd een significant verband gevonden voor de demografische variabele *aantal kinderen, tieners en jongeren in een gemeente met de aanwezigheid van een JAC*. Er kan duidelijk worden geconcludeerd dat in gemeenten met het grootste aantal kinderen, tieners en jongeren, het meeste JAC's aanwezig zijn. Van de gemeenten met gemiddeld 6023 jongeren of meer is er 42.9% met een JAC.

Ook tussen het *aantal jongeren met een bestaansminimum en de aanwezigheid van een JAC* werd een verband gevonden. Hoe meer jongeren met een bestaansminimum binnen een gemeente, hoe vaker er een JAC aanwezig is (28% van de gemeenten met meer dan 11 kinderen, tieners en jongeren die leven van een bestaansminimum hebben een JAC).

Al deze bevindingen kunnen louter worden vastgesteld en worden verklaard met praktijkervaring. Zij schetsen een beeld van wat er gaande is en op welke verbanden verder kan worden gezocht.

5. Besluit

Dit rapport gaat dieper in op de data die de Afdeling Jeugd verzamelde met de screening van de 308 Vlaamse gemeenten. Er werd nagegaan op welke manier de gemeenten inspelen op de prioriteit jeugdinformatie (maw. welke acties zij in hun beleidsplan budgetteren) en of er verbanden te vinden zijn tussen de keuzes van de gemeenten en demografische en socio-economische factoren.

Deze studie wijst uit dat gemeenten vooral productgericht werken in hun beleidsplan en de prioriteit jeugdinformatie vooral aanwenden voor het creëren van producten. Het belangrijkste informatieproduct voor kinderen, tieners en jongeren is een website. Maar liefst 92.9% van de Vlaamse gemeenten is van plan een website aan te bieden in de periode 2008-2010. Ook informatiekranten en informatiezuilen doen het goed. Het informatieaanbod van de Vlaamse gemeenten is erg homogeen. De meeste gemeenten brengen hetzelfde soort producten uit en wijken hier ook niet echt van af. Slechts 26.6% van de gemeenten maken gebruik van andere informatiekanalen dan degene die courant voor handen zijn. Verder wordt er weinig aandacht besteed aan niet-productgerichte initiatieven. Dit is erg jammer. De nadruk zou meer kunnen worden gelegd op vorming, infosessies, lezingen, netwerking.

Gemeenten moeten worden aangemoedigd en aangeleerd om op een alternatieve wijze aan informatieverspreiding te doen. Zowel de Afdeling Jeugd, VVJ, als het Vlaams Informatiepunt Jeugd hebben hier een samen belangrijke rol te vervullen.

Wat participatie betreft scoren de meeste gemeenten vrij goed. Vooral de jongerenparticipatie bij de productkeuze en de productvoorbereiding liggen hoog. Ook bij

deze resultaten kan echter een kanttekening worden geplaatst. Zo is het een feit dat gemeenten jongerenparticipatie mogelijk moeten maken om recht te hebben op de prioriteit jeugdinformatie. Het is dus niet verwonderlijk dat zij dit op een bepaalde manier in hun beleidsplan voorzien. Een beter zicht op de manier van participatie is nodig om sluitende uitspraken te kunnen doen.

Verder werd het verband tussen de acties van de Vlaamse gemeenten en demografische/socio-economische factoren nagegaan. Over het algemeen werden er weinig significante verbanden gevonden. De aanwezigheid van een JAC sprong echter vaak als significante variabele uit de analyse. Zo heeft het aantal allochtonen een verband met het al dan niet hebben van een JAC. Hoe groter het aantal allochtone kinderen, tieners en jongeren binnen een gemeente, hoe vaker er een JAC voorkomt. Dezelfde conclusie geldt voor het aantal kinderen, tieners en jongeren in een gemeente. Hoe meer kinderen, tieners en jongeren er in een gemeente wonen, hoe vaker er een JAC voorkomt. Het aantal kinderen, tieners en jongeren in een gemeenten heeft ook invloed op de aanwezigheid van een jongereninformatiepunt en op de jongerenparticipatie bij de productkeuze. Hoe groter de groep kinderen, tieners en jongeren binnen een gemeente hoe hoger de participatie bij de productkeuze en hoe vaker er een jongereninformatiepunt aanwezig zal zijn. Tenslotte werd er een verband gevonden tussen het aantal kinderen, tieners en jongeren dat leeft van een bestaansminimum en de aanwezigheid van een JAC. Hoe meer kinderen, tieners en jongeren moeten rond komen met een bestaansminimum, hoe vaker er een JAC in de gemeente gevestigd is.

a. Wat kunnen gemeenten concreet doen?

Uit dit rapport blijkt dat gemeenten vaak de goede bedoelingen en intenties hebben om jongeren op een gepaste manier te informeren. Vaak weten zij echter niet hoe ze hieraan moeten beginnen. De prioriteit jeugdinformatie is een onduidelijk begrip. Dit straalt ook af in de beleidsplannen. Aan de prioriteit jeugdinfrastructuur, die veel duidelijker en praktischer in te vullen is, worden vaak meer doelstellingen en langere hoofdstukken gewijd terwijl de prioriteit jeugdinformatie vaak maar kort wordt vermeld. Dit is dus een aanwijzing dat gemeenten niet goed weten wat ze met deze prioriteit moeten aanvangen. In enkele gemeenten werd zelfs een enquête uitgevoerd bij de jongeren om na te gaan wat er met de prioriteit moet gebeuren. Gemeenten zijn zelf vaak nog sterk op zoek en moeten hier in worden begeleid. Vooral het VIPjeugd, de Afdeling Jeugd en de VVJ hebben hier via samenwerking een belangrijke rol te spelen.

Na een analyse van enkele beleidsplannen werd duidelijk dat de meeste gemeenten dezelfde soort informatieproducten produceren. Zo worden jonge mensen binnen de Vlaamse gemeentes overstelpt met websites en folders rond het activiteiten aanbod binnen de gemeente. Uiteraard is het belangrijk om jongeren te informeren over wat waar te doen is, maar jongereninformatie is meer dan dat. Initiatieven rond informatiethema's van een heel andere aard (bv drugs, seks, alleen gaan wonen,...) wordt in slechts zeer weinig gemeenten verstrekt. Bovendien ligt de nadruk in de jeugdbeleidsplannen vaker op de communicatiekanalen dan op de inhoud.

Gemeenten kunnen verschillende stappen ondernemen met betrekking tot vorming, verzamelen, samenwerken en productontwikkeling. Enkele tips en tricks worden hieronder nog even kort aangehaald.

6. Inspiratie voor een lokaal jeudinformatiebeleid

i. vorming

- Vorming opzetten voor jongeren in samenwerking met bovenlokale organisaties.
 - Jeugd en seksualiteit, Jeugdwerknet, ...
http://www.cjasm.vlaanderen.be/jeugd beleid/subsidiering/participatie_communicatie/gesubsidieerde_initiatieven/verenigingen/index.html
 - Project jeugdadviseurs (jongeren die andere jongere ondersteunen en indien nodig doorverwijzen)
 - Traject netwerkvorming VIP Jeugd
 - ...
- Zelf scholing en bijscholing volgen om een beter zicht te krijgen waar jongeren mee bezig zijn.
- Vormingsinitiatieven ook openzetten voor lokale spelers (Chiro, JAC, jeugdhuizen,...) en deze ook aanmoedigen om vorming voor jongeren op te zetten.
- Het bestaande bovenlokale en lokale vormingsaanbod in kaart brengen. Wat bestaat er al? Hoe kunnen we inspelen op dit bestaande aanbod? Hoe kunnen we het bestaande aanbod zelf gebruiken?
- Leren van elkaar. Je kan ook veel leren van collega's en van andere organisaties.
- Informatieavonden organiseren rond bepaalde thema's en daar zeer breed voor uitnodigen (vb: leiding jeugdbewegingen,...)

ii. verzamelen

- Kennis verzamelen over, en inzicht verwerven in, het bestaande informatieaanbod
 - Wat is er in je gemeente aan informatie voor jongeren:
 - Organiseer overleg met collega's van andere diensten
 - Praat met mensen van andere organisaties
 - Voorkom zo overlapping
 - Bekijk het aanbod van verschillende organisaties en bepaal wat je ervan kan gebruiken
- Kennis verzamelen over, en inzicht verweven in, de doelgroep → de leefwereld van kinderen, tieners en jongeren.
 - Abonneer je op tijdschriften zoals Vice en de Joepie
 - Organiseer eens een poll op je website
 - Verzamel en lees bestaand onderzoek en bevindingen over de leefwereld van kinderen, tieners en jongeren.
 - Volg de actualiteit: neem een abonnement op Mediargus
- Verwerk de berg informatie die je binnen krijgt:
 - Dagelijks krijg je van zeer veel verschillende organisaties post binnen: je moet gaan bepalen wat je ermee doet:
 - Leg hiervoor de link met je netwerk: ga met verschillende lokale organisaties en mensen rond de tafel zitten. Bepaal welke informatie voor wie interessant is en wissel deze uit.
 - Bepaal criteria op basis waarvan je informatie selecteert → informatieselectiecriteria.
- Deel de kennis die je verzamelt:
 - Verband met vorming
 - Interne vormingen
 - Afspraken wie dat wat bijhoudt, expertise per vakgebied
 - Netwerk

iii. netwerkvorming/samenwerking

- Jongeren zoeken informatie in hun omgeving, dichtbij. Wees je hiervan bewust en speel erop in.
- Kom naar buiten: leer mensen kennen

Vlaams Informatiepunt Jeugd vzw

- Ga eens naar het jeugdhuis
- Over de sectoren heen contacten leggen
- Wordt een JIP: als JIP wordt je begeleid in netwerkvorming
- Voorkom overlap. Het heeft geen zin om twee keer hetzelfde naast elkaar te doen.
- Organiseer samen dingen: door budget en krachten te bundelen kan je meer verwezenlijken.

iv. producten

- Zelf producten ontwikkelen.
 - Website: Werk hiervoor samen met andere, maak er iets van. Voor jongeren is het belangrijk dat ze de info op 1 plaats kunnen vinden. Je kan op deze site ook doorverwijzen naar reeds bestaande initiatieven.
 - Nieuwsbrief
 - ...
- Verspreiding van reeds bestaande producten:
 - Kijk voordat je nieuwe producten ontwikkeld ook naar wat er al bestaat.
 - Selecteer producten op basis van criteria
 - Verspreid de producten in samenwerking met je netwerk.
 - Zorg voor verschillende kanalen (nieuwsbrief, website, mailing, zuil,...→ betrek hierbij je netwerk)

v. participatie

- Jeugdraad
- Poll
- Organiseer een speciale inspreekdag met leuke activiteiten
- Een enquête verspreiden via bijvoorbeeld de chiro,...
- Ga eens naar het jeugdhuis, de jeugdbeweging,...leg contacten en ontwikkel een inzicht in de leefwereld van jongeren.
- Combineer verschillende opties.
- Jongerenparticipatie is meer dan enkel consultatie → ze moeten actief meewerken.